

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૨૮૨૯/૨૦૧૩

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી સી.એલ. સોની

સહી/—

=====

૧	સ્થાનિક અખબારોના પ્રતિનિધિઓને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે કે કેમ ?	ના
૨	રિપોર્ટ્સને સંદર્ભિત કરવું કે નહીં ?	હા
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા ઇચ્છે છે ?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ ના અર્થઘટન સંબંધે અથવા તેના હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈપણ આદેશ સંબંધે કાયદાનો કોઈ સારભૂત પ્રશ્ન સંકળાયેલો છે?	ના
૫	શું આ સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવાનું છે ?	ના

=====

પરાસ સર્વિસ સ્ટેશન વતી ભાગીદાર પ્રકાશ એસ વ્યાસ

વિરુદ્ધ

ભારત પેટ્રોલિયમ કોર્પોરેશન લિમિટેડ વતી ટેરિટરી મેનેજર

=====

હાજરી:

અરજદાર તરફથી શ્રી સૌરભ સોપારકર, વરિષ્ઠ વકીલ સાથે શ્રી જલ સોલી ઉનવાલા,
વકીલ;

પ્રતિવાદી તરફથી સુશ્રી મિનૂ એ. શાહ માટે શ્રી ભાર્ગવ ડી. કારિયા, વકીલ

=====

કોરમ: માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ સી.એલ. સોની

તારીખ : ૧૭/૧૦/૨૦૧૪

મૌખિક ચુકાદો

૧. ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી આ અરજીમાં, અરજદારે તા. ૨૨.૭.૧૯૭૬ના ડીલરશીપ કરારને તા. ૪.૧.૨૦૧૨ના આદેશ દ્વારા સમાપ્ત કરવાની કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર અને અમાન્ય જાહેર કરવાની માંગણી કરી છે અને વધુમાં તા. ૬.૩.૨૦૧૩ના, ઉક્ત ડીલરશીપ કરાર સમાપ્ત કરવાનો તેમજ અરજદારને પેટ્રોલિયમ આઉટલેટના પરિસરનો ઉપયોગ ન કરવા અથવા તેમાં પ્રવેશ ન કરવા અને કંપનીની મિલકતને નુકસાન ન પહોંચાડવા બાબતનો આદેશ રદ કરવાની પ્રાર્થના કરી છે.

૨. અરજદારની ડીલરશીપ સમાપ્ત કરતો તારીખ ૪.૧.૨૦૧૨નો આદેશ સ્પેશયલ સિવિલ એપ્લીકેશન નં. ૧૧૯ ઓફ ૨૦૧૨ દાખલ કરીને પડકારવામાં આવ્યો હતો. ઉક્ત અરજીમાં પસાર કરાયેલા તારીખ ૮.૧૧.૨૦૧૨ના આદેશ દ્વારા ઉક્ત આદેશ રદ કરવામાં આવ્યો હતો અને અરજદારને સાંભળ્યા બાદ ગુણદોષના આધારે નવી રીતે નિર્ણય કરવા બાબત પ્રતિવાદી નિગમની સક્ષમ સત્તાને મામલો પરત મોકલવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, અરજદારને સાંભળ્યા પછી સક્ષમ સત્તા દ્વારા તારીખ ૬.૩.૨૦૧૩નો બીજો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

૩. અરજદારનો કેસ એવો છે કે, અરજદારે ડીલરશીપ કરાર હેઠળ, અરજદાર વિરુદ્ધ શરૂ કરવામાં આવેલી કાનૂની કાર્યવાહી કારણે એકાદ-બે અવરોધોને બાદ કરતાં, ૧૯૭૬થી પેટ્રોલનો વ્યવસાય ચાલુ રાખ્યો છે. ૧૪.૯.૨૦૦૬ના રોજ હાઈ સ્પીડ પેટ્રોલનું રિટેલ આઉટલેટ (‘આરઓ’) ખાતે પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું અને પરીક્ષણના પરિણામ મુજબ નિર્ધારિત ધોરણો સાથે મેળ બેઠો હતો. તેમ છતાં, એક-એક લિટરના મોટર સ્પિરિટ પેટ્રોલના ત્રણ નમૂનાઓ એકત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા, જેમાંથી એક નમૂનો અરજદારને સોંપવામાં આવ્યો હતો અને બીજો એક નમૂનો કંડલા ખાતેની ગુણવત્તા નિયંત્રણ પ્રયોગશાળામાં પરીક્ષણ માટે મોકલવામાં આવ્યો હતો. ૨૦૦૫ના મોટર સ્પિરિટ અને હાઈ સ્પીડ ડીઝલ (પુરવઠા, વિતરણ અને દુર્વ્યવહારની અટકાયતનું નિયમન) આદેશની પેટા-કલમો ૪, ૫ અને ૬ની જોગવાઈઓ હેઠળ ફરજિયાત રીતે જરૂરી એવા દસ દિવસના બદલે એક મહિનાથી વધુ સમય બાદ કંડલા પ્રયોગશાળાએ એવો નમૂનો પ્રાપ્ત કર્યો હતો (“આદેશ” તરીકે સંક્ષેપમાં ઉલ્લેખિત). કંડલા પ્રયોગશાળામાં કરવામાં આવેલા પરીક્ષણ અહેવાલના આધારે, અરજદારને ૨૨.૧૨.૨૦૦૬ના રોજ કારણ દર્શાવો નોટિસ આપવામાં આવી હતી, જેના જવાબમાં અરજદારે ૭.૧.૨૦૦૭ અને ૧૦.૧.૨૦૦૭ના રોજ વિગતવાર જવાબ આપ્યો હતો. જવાબ પ્રાપ્ત થયા પછી કોઈ તાત્કાલિક કાર્યવાહી કરવામાં આવી નહોતી. તેમ છતાં, પાંચ વર્ષથી વધુ સમયગાળા બાદ, અરજદારને કોઈ તક આપ્યા વગર, અરજદાર વિરુદ્ધ ડીલરશીપ કરાર સમાપ્ત કરવાનો આદેશ કરવામાં આવ્યો. અરજદારે અરજીબંધ નમૂનો એકત્ર કરવાની ફરજિયાત આવશ્યકતાઓ, પ્રયોગશાળા પરીક્ષણ તથા પ્રયોગશાળા પરીક્ષણ માટે નમૂનો મોકલવા વગેરે બાબતોના અનુપાલનના અભાવ અંગે અન્ય કાનૂની દલીલો પણ રજૂ કરી છે.

૪. પ્રતિવાદીએ જવાબમાં સોગંદનામું દાખલ કરીને અરજિનો વિરોધ કર્યો છે અને જણાવ્યું છે કે અરજદારે ૨૭૫૧ ચોરસ મીટરના વિસ્તારમાં અન્ય પ્રવૃત્તિઓ ચલાવીને ડીલરશીપ કરારનો ભંગ કર્યો છે અને ડીલરશીપ કરાર હેઠળ આઉટલેટના સંચાલન સાથે સંબંધિત ન હોય તેવી અન્ય પ્રવૃત્તિઓ બંધ ન કરીને અરજદારે આપેલા બાંહેધરીપત્રનો પણ ભંગ કર્યો છે. વધુમાં એવું પણ જણાવાયું છે કે મામલો અરજદારને સંપૂર્ણ સાંભળવાની તક આપવા અને ત્યારબાદ નવો આદેશ પસાર કરવા માટે પ્રતિવાદીના સંબંધિત સત્તાધિકારીને પરત મોકલવામાં

આવ્યો હતો. અરજદારને સંપૂર્ણ તક આપવામાં આવી હતી અને મામલાના તમામ પાસાઓ પર વિચારણા કર્યા બાદ કારણદર્શક આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો છે.

૫. વધુમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે આદેશ હેઠળ તેમજ ૨૦૦૫ ની માર્ગદર્શિકાઓ હેઠળ નમૂના લેવા અને નમૂનાની ચકાસણી કરવા માટેની આવશ્યક પ્રક્રિયાનું યથાવિધિ પાલન કરવામાં આવ્યું છે અને અરજદારએ પણ નમૂનાના પરીક્ષણના પરિણામને સ્વીકાર્યું છે. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે પરીક્ષણના પરિણામ મુજબ જાણવા મળેલ ભેજસેજ તથા અરજદાર દ્વારા આપવામાં આવેલા બાહેધરીપત્રના સતત ભંગો કરારના ગંભીર ભંગો છે અને આક્ષેપિત કાર્યવાહીમાં કોઈ ગેરકાયદેસરતા નથી. નમૂનાઓ લેવાની પ્રક્રિયાનું પાલન કરવું, ચકાસણી માટે મોકલવું અને પરીક્ષણના પરિણામો નિર્ધારિત ધોરણો સાથે સુસંગત ન હોવા વગેરે બાબતો સંબંધિત અન્ય તથ્યો જવાબમાં દર્શાવવામાં આવ્યા છે, જેના વિગતવાર ઉલ્લેખ કરવાની આ તબક્કે જરૂર નથી.

૬. મેં પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે. અરજદાર તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સૌરભ સોપારકર સાથે વિદ્વાન વકીલ શ્રી જલ સોની ઉનવાલાએ રજૂઆત કરી કે પરીક્ષણ માટે નમૂનો ૧૦ દિવસની અંદર મોકલવાની ફરજિયાત આવશ્યકતાનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું. શ્રી સોપારકરે રજૂ કર્યું કે આદેશ અને માર્ગદર્શિકાઓમાં નમૂનાને પરીક્ષણ માટે પ્રયોગશાળામાં મોકલવા માટે ૧૦ દિવસનો સમયગાળો નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો છે અને વધુમાં વધુ, માર્ગદર્શિકાની ખંડ ૨.૧૦ માં જણાવ્યા મુજબ, એવો સમયગાળો વધુ પાંચ દિવસ સુધી લંબાવી શકાય. શ્રી સોપારકરે રજૂ કર્યું કે નમૂનો પ્રાપ્ત થયા બાદ પ્રયોગશાળા દ્વારા નિર્ધારિત ૨૦ દિવસની સમયમર્યાદામાં નમૂનાનું પરીક્ષણ પૂર્ણ કરવાની આવશ્યકતા પણ છે. શ્રી સોપારકરે રજૂ કર્યું કે આવી સમયમર્યાદા એ હેતુથી નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે કે એકત્ર કરાયેલા પેટ્રોલની જે ગુણવત્તા હતી, તે જ ગુણવત્તાનું પરીક્ષણ થાય, કારણ કે પરીક્ષણમાં વિલંબ થવાથી વિકેતાને ભારે હાનિ પહોંચે છે. શ્રી સોપારકરે રજૂ કર્યું કે આ નિર્વિવાદ છે કે અરજદારના આર.ઓ.માંથી પ્રતિવાદી નિગમની મોબાઈલ વાન દ્વારા ૧૪.૮.૨૦૦૬ના રોજ નમૂનાઓ લેવામાં આવ્યા હતા, જેમાંથી એક નમૂનો ૧૩.૧૦.૨૦૦૬ના રોજ પ્રયોગશાળાએ પ્રાપ્ત કર્યો હતો અને પરીક્ષણ ૨૫.૧૧.૨૦૦૬ના રોજ કરવામાં આવ્યું હતું. શ્રી સોપારકરે રજૂ કર્યું કે નિર્ધારિત સમયમર્યાદામાં નમૂનો મોકલવા

અને તેનું પરીક્ષણ કરવા સંબંધિત ફરજિયાત આવશ્યકતાનો સ્પષ્ટ ભંગ થયો હોવાથી, ડીલરશીપ કરાર સમાપ્ત કરવા માટે પરીક્ષણના પરિણામ પર આધાર રાખી શકાય તેમ નહોતું.

૭. શ્રી સોપારકરે રજૂઆત કરી કે ડીલરશીપ કરારનો સમાપન અત્યંત કઠોર નિયંત્રણ છે અને તેથી આદેશ તથા માર્ગદર્શિકાઓની જોગવાઈઓનું કડકાઈપૂર્વક પાલન કરવું આવશ્યક હતું, જે વર્તમાન મામલામાં કરવામાં આવ્યું નથી. શ્રી સોપારકરે રજૂઆત કરી કે બાંહેધરીનો કોઈ ભંગ થયો નહોતો, કારણ કે જ્યાં નર્સરીની પ્રવૃત્તિ ચલાવવામાં આવતી હોવાનું આક્ષેપ કરવામાં આવ્યું હતું તે પ્લોટના ભાગનો ઉપયોગ કરવાનો હક પ્રતિવાદીનો હતો. શ્રી સોપારકરે રજૂઆત કરી કે નાના હોટેલ (ઢાબા) ચલાવવાના મુદ્દે, તે ક્યારેય અરજદારના નિયંત્રણ હેઠળ નહોતું અને એવો આક્ષેપ પણ કરવામાં આવ્યો નહોતો કે અરજદારે એવો નાનો ઢાબો ચલાવવા માટે પ્લોટના ભાગનો ઉપયોગ કર્યો હતો અને તેથી અરજદારે આપેલી બાંહેધરીનો ભંગ થયો હતો એવું કહી શકાય નહીં. શ્રી સોપારકરે રજૂઆત કરી કે પરીક્ષણના પરિણામ મુજબ રિસર્ચ ઓક્સિડેન નંબર (આર.ઓ.એન.) લઘુત્તમ ધોરણ ૮૮ સાથે સુસંગત હોવાનું જોવા મળ્યું નહોતું. શ્રી સોપારકરે રજૂઆત કરી કે આર.ઓ.એન.માં ઘટાડો થવાની પ્રવૃત્તિ રહે છે. રિફાઈનરીમાંથી એકત્રિત કરાયેલ પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનના નમૂનાનું પરીક્ષણ પરિણામ ૮૮.૬ હતું, ત્યારબાદ ટેન્ક લોરી ખાતે તે ૮૮.૭ હતું અને પછી આર.ઓ.માંથી એકત્રિત કરાયેલા નમૂના સંબંધે તે વધુ ઘટીને ૮૬.૫ થયું હતું. શ્રી સોપારકરે રજૂઆત કરી કે આર.ઓ.એન.માં આવા ઘટાડાની પ્રવૃત્તિને કારણે એવું કહી શકાય નહીં કે અરજદારે સ્પીડ પેટ્રોલમાં ભેળસેળ કરી હતી. શ્રી સોપારકરે રજૂઆત કરી કે એવો આક્ષેપ નથી કે અરજદારે ઉત્પાદનમાં ભેળસેળ કરવા માટે માત્ર વિદેશી પદાર્થનો જ ઉપયોગ કર્યો હતો. શ્રી સોપારકરે રજૂઆત કરી કે આ વડી અદાલતની ખંડપીઠે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૭૩ ઓફ ૨૦૧૦ તથા સંબંધિત બાબતોના અપીલોના સમૂહમાં એવું ઠરાવ્યું છે કે આર.ઓ.એન.માં ઘટાડાને પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનમાં ભેળસેળ કહી શકાય નહીં. શ્રી સોપારકરે રજૂઆત કરી કે જ્યાં સુધી રેસિડ્યુ ઓન ઇવેપોરેશન ("આર.ઓ.ઈ.") ના પરીક્ષણ પરિણામનો પ્રશ્ન છે, તે આદેશ તથા માર્ગદર્શિકાઓ મુજબ આવશ્યક એવા દસ દિવસની અંદર આર.ઓ.માંથી એકત્રિત કરાયેલા નમૂનાનું તાત્કાલિક

પરીક્ષણ ન કરવાને કારણે થઈ શક્યું હોઈ શકે. શ્રી સોપારકરે રજૂઆત કરી કે જ્યારે નમૂનો અંદાજે એક મહિના પછી પરીક્ષણ માટે મોકલવામાં આવ્યો અને ત્યારબાદ એક મહિનાથી વધુ સમયગાળા પછી પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું, ત્યારે ઉત્પાદનના નમૂનાએ તેની એ જ ગુણવત્તા જાળવી રાખી ન હોત. શ્રી સોપારકરે રજૂઆત કરી કે આ પ્રતિવાદી તરફથી ગંભીર બેદરકારી હતી અને તેથી અરજદારે પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનમાં ભેળસેળ કરી હોવાનું કહીને ડીલરશિપ કરારનો સમાપન કરવા માટે પરીક્ષણ પરિણામનો અરજદાર વિરુદ્ધ ઉપયોગ કરી શકાય નહીં. તેથી શ્રી સોપારકરે અરજી મંજૂર કરવા વિનંતી કરી. શ્રી સોપારકરે નીચેના નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો છે:

[૧] એલાઈડ મોટર્સ લિમિટેડ વિ. ભારત પેટ્રોલિયમ કોર્પોરેશન લિમિટેડના કેસમાં, જે (૨૦૧૨)૨ એસ.સી.સી. ૧ માં અહેવાલિત છે;

[૨] ભારત પેટ્રોલિયમ કોર્પોરેશન લિમિટેડ વિ. જગન્નાથ એન્ડ કંપની અને અન્યના મામલામાં, જે (૨૦૧૩)૧૨ એસીસી ૨૭૮ માં અહેવાલિત છે;

૮. ઉપરોક્ત દલીલોની સામે, પ્રતિવાદીઓ તરફથી વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી ભાર્ગવ ડી. કારિયા, વિદ્વાન એડવોકેટ સુશ્રી મીનૂ શાહ સાથે હાજર રહી, એમ રજૂ કર્યું કે એકત્રિત કરવામાં આવેલ નમૂનાને તપાસ માટે દસ દિવસની અંદર પ્રયોગશાળામાં મોકલવાની આવશ્યકતા ફરજિયાત નથી. શ્રી કારિયાએ રજૂ કર્યું કે જે ઉત્પાદનમાંથી નમૂનો લેવામાં આવ્યો હતો તેની ગુણવત્તા એક વર્ષના ગાળામાં અપરિવર્તિત રહેશે અને તેથી તપાસ માટે નમૂનો મોડો મોકલવામાં આવે તો તે તપાસના પરિણામને અસર કરશે નહીં. શ્રી કારિયાએ રજૂ કર્યું કે જો નમૂનાને તપાસ માટે ૧૦ દિવસની અંદર મોકલવાની જોગવાઈને ફરજિયાત માનવામાં આવે, તો વેપારીએ પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદન સાથે ભેળસેળ કરી છે કે નહીં તે જાણવા માટે નમૂનાઓ એકત્ર કરવાની જ જે હેતુસાધના છે તે નિષ્ફળ બની જશે, કારણ કે ક્યારેક નિયંત્રણથી પરની પરિસ્થિતિઓને કારણે નમૂનો ૧૦ દિવસની અંદર તરત તપાસ માટે મોકલી શકાય તેમ ન રહે. શ્રી કારિયાએ રજૂ કર્યું કે પ્રતિવાદીએ પોતાના હેતુસર એવી માર્ગદર્શિકાઓ ઘડી છે કે ડીલરો સારી ગુણવત્તાવાળા પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનનો પુરવઠો કરે છે કે નહીં તે જાણવા અને તેની ચકાસણી કરવા માટે, અને માર્ગદર્શિકાઓ ઘડવા પાછળના આવા ઘોષિત હેતુને ધ્યાનમાં

લેતાં, ૧૦ દિવસની અંદર તપાસ માટે નમૂનો મોકલવાની જોગવાઈને ફરજિયાત તરીકે વાંચી શકાય નહીં. શ્રી કારિયાએ રજૂ કર્યું કે જ્યાં સુધી અરજદારનો પ્રશ્ન છે, અરજદારે પરીક્ષણના પરિણામને સ્વીકારી લીધું છે અને તેનો વિવાદ કર્યો નથી, અને જો પરીક્ષણના પરિણામે એ સ્થાપિત કર્યું હોય કે આર.ઓ.એન. અને આર.ઓ.ઈ. નિર્ધારિત વિશિષ્ટતા સાથે મેળ ખાતાં નહોતાં, તો અરજદાર વિરુદ્ધની ભેળસેળ સાબિત થઈ હતી. તેથી, પ્રતિવાદી નિગમ સંવિધાનની શરતો મુજબ ડીલરશીપ કરાર સમાપ્ત કરવામાં યોગ્ય હતો. શ્રી કારિયાએ રજૂ કર્યું કે આવી કાર્યવાહી અનુમત્ય હોવાથી, અરજદારની ડીલરશીપ સમાપ્ત કરવામાં પ્રતિવાદીઓએ કોઈ ગેરકાયદેસરતા આચરી છે એમ કહી શકાય નહીં. શ્રી કારિયાએ રજૂ કર્યું કે અરજદારે જાણપૂર્વક બાંહેધરી આપી હતી કે તે પ્રતિવાદી નિગમની જમીનનો ઉપયોગ પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનના આર.ઓ. સિવાય અન્ય કોઈ હેતુ માટે કરશે નહીં. તેમ છતાં, અરજદારે જમીન પર નર્સરી ચલાવવાની પ્રવૃત્તિ બંધ કરી નહોતી અને તે જ ચાલુ રાખી હતી, જે ડીલરશીપ કરારના વિરુદ્ધ અને તેના દ્વારા આપવામાં આવેલ બાંહેધરીનો ભંગ હતો. શ્રી કારિયાએ રજૂ કર્યું કે કારણ કે આદેશ અને માર્ગદર્શિકાઓ મુજબ પ્રયોગશાળામાં નમૂનાની તપાસ માટે જરૂરી બાકી પ્રક્રિયા અનુસરવામાં આવી હતી અને કારણ કે ડીલરશીપ કરાર સમાપ્ત કરવાની કાર્યવાહી પરીક્ષણ અહેવાલના આધારે તથા અરજદારને સાંભળ્યા પછી કરવામાં આવી હતી, તેથી પ્રતિવાદી દ્વારા લેવામાં આવેલી આ આક્ષેપિત કાર્યવાહી ખાતે આ અદાલતે હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં. આ રીતે શ્રી કારિયાએ અરજી ફગાવી દેવા વિનંતી કરી.

૯. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા બાદ એવું જણાય છે કે એનેક્સર-ડી ખાતેના તા. ૧૪.૯.૨૦૦૬ ના પરીક્ષણ અહેવાલ મુજબ, અરજદારના આર.ઓ. માંથી મોબાઈલ પ્રયોગશાળા દ્વારા તા. ૧૪.૯.૨૦૦૬ ના રોજ મોટર સ્પિરિટ-સ્પીડના પ્રત્યેક એક લિટર જેટલા ત્રણ નમૂનાઓ લેવામાં આવ્યા હતા. મોબાઈલ પ્રયોગશાળાએ તા. ૧૪.૯.૨૦૦૬ ના રોજ કરેલા પરીક્ષણોમાં કોઈ પ્રતિકૂળ પરિણામ નોંધાયું નહોતું. ત્યારબાદ, અન્ય બે નમૂનાઓમાંથી એક નમૂનો અરજદારને પોતાની કબજામાં રાખવા માટે સોંપવામાં આવ્યો હતો અને બીજો નમૂનો, ઉક્ત પરીક્ષણ અહેવાલમાં દર્શાવ્યા મુજબ, આર.ઓ.એન. પરીક્ષણ માટે કંડલા પ્રયોગશાળામાં મોકલવામાં આવ્યો હતો. કંડલા પ્રયોગશાળાના એનેક્સર-

ઈ ખાતેના પરીક્ષણ અહેવાલમાંથી એવું જણાય છે કે નમૂનો તા. ૧૦.૧૦.૨૦૦૬ ના રોજ મોકલવામાં આવ્યો હતો અને તા. ૧૩.૧૦.૨૦૦૬ ના રોજ પ્રયોગશાળામાં પ્રાપ્ત થયો હતો. ત્યારબાદ, પ્રયોગશાળામાં તા. ૨૫.૧૧.૨૦૦૬ ના રોજ પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું અને અહેવાલમાં દર્શાવ્યા મુજબ, આર.ઓ. નમૂનો સ્પીડ એમ.એસ. ની આવશ્યકતાઓને પૂર્ણ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો. આર.ઓ.એન. નું પરીક્ષણ પરિણામ લઘુત્તમ આવશ્યકતા ૮૮ સામે ૮૬.૫ દર્શાવાયું છે. આર.ઓ.ઈ. નું પરીક્ષણ પરિણામ મહત્તમ આવશ્યકતા ૪૦ સામે ૮૦ દર્શાવાયું છે. આ રીતે, કામગીરી પરીક્ષણ નિષ્ફળ ગયેલું દર્શાવવામાં આવ્યું છે.

૧૦. અરજદાર તરફથી ઉઠાવવામાં આવેલી મુખ્ય દલીલો એ છે કે પરીક્ષણ માટે નમૂનો ૧૦ દિવસની અંદર મોકલવાની ફરજિયાત આવશ્યકતાનું પાલન ન થવાને કારણે અને નિર્ધારિત સમયમર્યાદામાં નમૂનાનું પરીક્ષણ ન થવાને કારણે, પ્રતિસાદીએ ડીલરશિપ કરાર સમાપ્ત કરવા માટે પરીક્ષણના પરિણામો પર આધાર રાખી શક્યા ન હોત અને તે ઉપરાંત અરજદાર દ્વારા કોઈપણ વિદેશી પદાર્થનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો તે અંગેનો પુરાવો ન હોવાની સ્થિતિમાં, માત્ર પરીક્ષણના પરિણામથી જ પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદન (સ્પીડ) માં ભેળસેળ સ્થાપિત થઈ ગઈ હોવાનું કહી શકાય તેમ ન હતું.

૧૧. શ્રી કારિયા, તેમ છતાં, એ રજૂઆત કરી હતી કે નમૂનાઓ યોગ્ય રીતે લેવામાં આવ્યા હોવાથી અને પરીક્ષણ માટે નમૂનો દસ દિવસની અંદર મોકલવાની આવશ્યકતા ફરજિયાત નહીં પરંતુ માર્ગદર્શક સ્વરૂપની હોવાથી, તેમજ હાઈ સ્પીડ પેટ્રોલનો નમૂનો એક વર્ષની અવધિ સુધી તેની ગુણવત્તા જાળવી રાખી શકે તેવી સ્થિતિ હોવાથી, માત્ર એટલા આધાર પર કે પરીક્ષણ માટે નમૂનો દસ દિવસની અંદર મોકલવાની આવશ્યકતાનું પાલન થયું ન હતું, પરીક્ષણના પરિણામને અવગણવામાં આવી શકે નહીં. શ્રી કારિયાએ રજૂઆત કરી હતી કે કંડલા પ્રયોગશાળાની પરિશિષ્ટ-ઈ ખાતે સમાવાયેલ પરીક્ષણ અહેવાલમાં રહેલું પરીક્ષણ પરિણામ અરજદાર દ્વારા અન્ય કોઈ પણ આધારે પડકારવામાં આવેલ નથી, સિવાય કે પરીક્ષણ માટે નમૂનો નિર્ધારિત સમયમર્યાદામાં મોકલવાની ફરજિયાત આવશ્યકતાનું પાલન થયું ન હતું.

૧૨. ઉત્પાદનના નમૂના લેવા અંગેના આદેશની કલમ ૮ નીચે મુજબ છે:

“૮. ઉત્પાદનનું નમૂનાકરણ.—

(૧) કલમ ૭ હેઠળનો અધિકૃત અધિકારી, જે સ્થિતિ હોય તે મુજબ, ટાંકી, નોઝલ, વાહન અથવા પાત્રમાંથી, સ્વચ્છ એલ્યુમિનિયમના પાત્રોમાં નમૂનો લેશે, જેથી ઉત્પાદનની ઘનતા અને અન્ય પરિમાણો અનુક્રમે મોટર સ્પિરિટ અને હાઈ સ્પીડ ડીઝલ માટેના ભારતીય માનક બ્યુરોના વિનિર્દેશ ક્રમાંક આઈએસ ૨૭૯૬ અને આઈએસ ૧૪૬૦ની આવશ્યકતાઓને અનુરૂપ છે કે કેમ તેની તપાસ કરી શકાય. જ્યાં નમૂનાઓ રિટેલ આઉટલેટમાંથી લેવામાં આવે છે, ત્યાં કલમ ૩(બી) મુજબ ડીલર દ્વારા જાળવી રાખવામાં આવેલ સંબંધિત ટેન્ક-ટ્રક નમૂનો પણ પ્રયોગશાળા વિશ્લેષણ માટે એકત્રિત કરવામાં આવશે.

(૨)

(૩) અધિકૃત અધિકારી ઉપકલમ (૪) મુજબ લેવામાં આવેલ ઉત્પાદનનો નમૂનો દસ દિવસની અંદર અનુસૂચિ ૩ માં ઉલ્લેખિત કોઈપણ પ્રયોગશાળાને, અથવા આ હેતુ માટે સરકાર દ્વારા સત્તાવાર રાજપત્રમાં અધિસૂચિત કરવામાં આવેલી એવી અન્ય કોઈ પ્રયોગશાળાને, વિશ્લેષણ માટે મોકલશે, જેથી તપાસી શકાય કે ઉત્પાદનની ઘનતા અને અન્ય પરિમાણો અનુક્રમે મોટર સ્પિરિટ અને હાઈ સ્પીડ ડીઝલ માટે બ્યુરો ઓફ ઇન્ડિયન સ્ટાન્ડર્ડની સ્પષ્ટીકરણ સંખ્યા આઈ.એસ. ૨૭૯૬ અને આઈ.એસ. ૧૪૬૦ ની આવશ્યકતાઓને અનુરૂપ છે કે નહીં.

(૫) ઉપકલમ (૪) માં ઉલ્લેખિત પ્રયોગશાળા, પ્રયોગશાળામાં નમૂનો પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી વીસ દિવસની અંદર અધિકૃત અધિકારીને પરીક્ષણ અહેવાલ આપશે.

(૬) અધિકૃત અધિકારી પ્રયોગશાળાથી પરીક્ષણના પરિણામો પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી પાંચ દિવસની અંદર, યોગ્ય કાર્યવાહી માટે, જે તે સ્થિતિ મુજબ, વેપારી અથવા પરિવહનકાર અથવા સંબંધિત વ્યક્તિ તથા તેલ કંપનીને પરીક્ષણનું પરિણામ જાણ કરશે.”

૧૩. આદેશની કલમ ૮ની ઉપકલમ (જ) મુજબ અધિકૃત અધિકારીને દસ દિવસની અંદર લેવામાં આવેલ ઉત્પાદનનો નમૂનો અનુસૂચિ ૩ માં ઉલ્લેખિત કોઈપણ પ્રયોગશાળાને, અથવા આ હેતુ માટે સરકાર દ્વારા સત્તાવાર ગેઝેટમાં સૂચિત કરવામાં આવે ત્યારે તેવી અન્ય કોઈ પ્રયોગશાળાને, વિશ્લેષણ માટે મોકલવાનો રહેશે, જેથી તપાસી શકાય કે ઉત્પાદનની ઘનતા તથા અન્ય પરિમાણો અનુક્રમે મોટર સ્પિરિટ અને હાઈ સ્પીડ ડીઝલ માટે ભારતીય માનક બ્યુરોની વિશિષ્ટતા ક્રમાંક આઈ.એસ. ૨૭૯૬ અને આઈ.એસ. ૧૪૬૦ ની આવશ્યકતાઓને અનુરૂપ છે કે નહીં. તેની ઉપકલમ (પ) મુજબ ઉપકલમ (જ) માં ઉલ્લેખિત પ્રયોગશાળા નમૂનો પ્રયોગશાળામાં પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી વીસ દિવસની અંદર અધિકૃત અધિકારીને પરીક્ષણ અહેવાલ પાઠવશે. ઉપકલમ (ડ) મુજબ અધિકૃત અધિકારીએ, જે તે કેસ મુજબ, યોગ્ય નિયમો માટે પ્રયોગશાળાથી પરીક્ષણ પરિણામો પ્રાપ્ત થયાના પાંચ દિવસની અંદર વેપારી અથવા વાહક અથવા સંબંધિત વ્યક્તિ તથા તેલ કંપનીને પરીક્ષણનું પરિણામ જાણ કરવાનું રહેશે.

૧૪. પાનું ૯૬ પરના માર્કેટિંગ ડિસિપ્લિન માર્ગદર્શિકા, ૨૦૦૫ માં મોબાઈલ લેબોરેટરી દ્વારા નમૂનાઓ લેવાની અને નમૂનાઓની તપાસ કરવાની બાબતે નીચે મુજબની જોગવાઈઓ કરવામાં આવી છે. ખંડ ૨.૪.૪ અને ૨.૧૦ નીચે મુજબ છે:—

૨.૪.૪. મોબાઈલ પ્રયોગશાળાઓ દ્વારા નમૂનાઓનું ઉપસંહરણ

૧. મોબાઈલ પ્રયોગશાળાઓ રિટેલ આઉટલેટ્સ ખાતેના તમામ ટાંકોમાંથી એમ.એસ. અને એચ.એસ.ડી.ના નોઝલ નમૂનાઓ લેશે અને આ નમૂનાઓ પર મોબાઈલ પ્રયોગશાળાઓ માટે લાગુ પડતી પ્રયોગશાળાકીય કસોટીઓ હાથ ધરશે. જો નમૂનો નિર્ધારિત કસોટીમાં યોગ્ય ઠરે, તો વધુ કોઈ કાર્યવાહી કરવામાં આવશે નહીં.

૨. જો કોઈપણ નમૂનો નિષ્ફળ જાય, તો મોબાઈલ પ્રયોગશાળા નીચે મુજબ નમૂનાઓ લેશે: એમ.એસ.:

સંબંધિત દરેક ટાંકી માટે, જેમાં ઉત્પાદન નિષ્ફળ ગયું હોય, ૬ x ૧ લિટરના નમૂનાઓ. (૨ ડીલર પાસે, ૨ સંબંધિત તેલ કંપની પાસે જાળવણી માટે, ૨ સંબંધિત તેલ કંપની પાસે પરીક્ષણ માટે) એચ.એસ.ડી.: સંબંધિત દરેક ટાંકી માટે, જેમાં ઉત્પાદન નિષ્ફળ ગયું હોય, ૩ x ૧ લિટરના નમૂનાઓ. (૧ ડીલર પાસે, ૧ સંબંધિત તેલ કંપની પાસે જાળવણી માટે, ૧ સંબંધિત તેલ કંપની પાસે પરીક્ષણ માટે). મોબાઇલ પ્રયોગશાળા રિટેલ આઉટલેટમાંથી સંબંધિત ટાંકી-લોરીનો જાળવણી નમૂનો એકત્ર કરશે અને ઉપર દર્શાવેલ સંબંધિત આર.ઓ. નમૂના સાથે તે જ સંબંધિત તેલ કંપનીના પ્રતિનિધિને શક્ય હોય તો આગામી ૫ દિવસની અંદર સોંપશે. તે ટેલિફોન દ્વારા સંબંધિત પુરવઠા સ્થળને પણ તાત્કાલિક જાણ કરશે, જેથી ડિપો નમૂનો જાળવી શકાય. વિભાગે ખાતરી કરવી જોઈએ કે તમામ નમૂનાઓ, અર્થાત્ આર.ઓ./ટાંકી-લોરી/ડિપો નમૂનાઓ, નમૂનાઓના સંગ્રહથી શક્ય હોય તો ૧૦ દિવસની અંદર પરીક્ષણ માટે સંબંધિત પ્રયોગશાળાઓ સુધી પહોંચે. પરીક્ષણના પરિણામોના આધારે સંબંધિત કંપની દ્વારા યોગ્ય કાર્યવાહી કરવામાં આવશે.

૨.૧૦ નમૂના પરીક્ષણ અને પરિણામો:

ડીલરોના પરિસરમાંથી લેવામાં આવેલા એમએસ/એચએસડી નમૂનાઓ માટે કરવાનું પરીક્ષણ એનેક્સર એસ-૪ માં આપવામાં આવ્યું છે.

તમામ નમૂનાઓ ઉપાડવાની તારીખથી શક્ય હોય તો ૧૦ દિવસની અંદર પ્રયોગશાળા સુધી પહોંચવા જોઈએ અને પ્રયોગશાળાએ તે નમૂનાઓનું પરીક્ષણ શક્ય હોય તો ત્યારપછીના આગામી ૨૦ દિવસની અંદર કરવું જોઈએ. પરીક્ષણ અહેવાલો પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી શક્ય હોય તો ત્યારપછીના

આગામી ૫ દિવસની અંદર સંબંધિત તેલ કંપની દ્વારા પરિણામો વેપારીને જાણ કરવા જોઈએ.

સામાન્ય રીતે ઉપરોક્ત પ્રક્રિયાનું કડકપણે પાલન કરવું જોઈએ અને ઉપર નિર્ધારિત સમયમર્યાદાનું અનુસરણ કરવું જોઈએ; તથાપિ, વિશેષ અભિયાનો દરમિયાન, નમૂનાઓની મોટી સંખ્યાને ધ્યાનમાં રાખીને, પ્રયોગશાળા નમૂનાઓ ઉપાડ્યાની તારીખથી ૧૫ દિવસ સુધીના નમૂનાઓ સ્વીકારી શકે છે અને નમૂનાની પ્રાપ્તિથી શક્ય હોય તો ૩૦ દિવસની અંદર તપાસ પૂર્ણ કરવી જોઈએ.

બધા પરીક્ષણ અહેવાલો પર ફક્ત અધિકૃત અધિકારીઓ દ્વારા જ હસ્તાક્ષર કરવામાં આવશે.

પરિણામોની વ્યાખ્યા- તપાસ હેઠળના નમૂનાના પરીક્ષણ પરિણામો અને સંદર્ભ નમૂનાના પરીક્ષણ પરિણામો પરીક્ષણ પદ્ધતિની પુનરાવર્તનીયતા/ અનુમત્ય મર્યાદાની અંદર ન આવે તો નમૂનાઓ નિષ્ફળ ગણવામાં આવે છે.

એમ.એસ. / એચ.એસ.ડી. પર કરવામાં આવનાર પરીક્ષણો (પરિશિષ્ટ એસ-૪ માં દર્શાવ્યા મુજબ) મોટર સ્પિરિટ માટેના આઈ.એસ.: ૨૭૯૬ ના નવીનતમ વિશિષ્ટતાઓ અને હાઈ સ્પીડ ડીઝલ માટેના આઈ.એસ.: ૧૪૬૦ ના વિશિષ્ટતાઓ તથા તે અંગે કરવામાં આવેલા સુધારાઓને અનુરૂપ રહેશે.

(બી.એસ. ૨ અને યુરો ૩ અંગેના બી.આઈ.એસ. વિશિષ્ટીકરણો એમ/એસ. બ્યુરો ઓફ ઇન્ડિયન સ્ટાન્ડર્ડ્સ પાસેથી હજુ પ્રાપ્ત થવાના બાકી છે, જે પ્રાપ્ત થતા એમ.ડી.જી.માં સમાવેશ કરવામાં આવશે)

પરીક્ષણ ભારતીય માનક બ્યુરોની વિશિષ્ટતા, આઈ.એસ.: ૧૪૪૮:પી, પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો માટેના પરીક્ષણની

પઢ્ઢતિઓમાં આપવામાં આવેલી માનક પરીક્ષણ પઢ્ઢતિઓ અનુસાર હાથ ધરવામાં આવશે અને

નિરીક્ષણના સમયે લાગુ પડતા ધોરણો.

ખુદરા વેચાણ કેન્દ્ર અને ટેંક લોરીમાંથી લેવામાં આવેલ નમૂનાના પરીક્ષણ પરિણામો, રવાના કરવાની જગ્યાએ રહેલા સંદર્ભ નમૂનાની સરખામણી કરતાં, પરીક્ષણ પઢ્ઢતિની પુનરુત્પાદકતા મર્યાદાઓની અંદર હોવા જોઈએ.

ઘનતા માટેનો સંદર્ભ, તેમ છતાં, રિટેલ આઉટલેટ ખાતે ટેન્ક લોરીમાંથી માલ ઉતારવા સુધી ડીસ્પેચ દસ્તાવેજમાં નોંધાયેલ તે જ ગણાશે. ત્યારબાદ, રિટેલ આઉટલેટમાંથી એકત્રિત કરવામાં આવેલા નમૂનાઓ માટે સંદર્ભ ઘનતા, પંપ મારફતે ઓછામાં ઓછા ૫૦ લિટર ઉત્પાદનનું વિતરણ કર્યા પછી ઉત્પાદન પ્રાપ્ત થયા બાદ નોંધાયેલ સ્ટોરેજ ટેન્કમાં રહેલા સંયુક્ત ઉત્પાદનની ઘનતા ગણાશે.

૧૫. અરજીકર્તાએ તા. ૪.૧.૨૦૧૨ના ડીલરશિપ કરારના સમાપનના આદેશને પડકારતી સ્પેશયલ સિવિલ એપ્લીકેશન ક્રમાંક ૧૧૯/૨૦૧૨ દાખલ કરીને પ્રારંભ કરાયેલા અગાઉના વિવાદચક્રમાં, અદાલતે નોંધ્યું હતું કે સત્તાધિકારીએ આ મુદ્દાઓનો વિચાર કર્યો નહોતો કે નમૂના લેવા અને એકત્રિત કરાયેલા નમૂનાની તપાસ સંબંધિત જોગવાઈઓના પાલનમાં થયેલા વિલંબ અને ભંગથી પરીક્ષણનું પરિણામ દૂષિત થયું છે કે નહીં, તથા આ આદેશની જોગવાઈઓના ભંગથી અંતિમ નિર્ણય દૂષિત થયો છે કે નહીં.

૧૬. અનુસૂચિ-ક્યૂમાં સમાવાયેલ તા. ૬.૩.૨૦૧૩ના આક્ષેપિત આદેશમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે આર.ઓ.માંથી લેવામાં આવેલા સ્પીડ ઉત્પાદનના નમૂનાનું મોબાઈલ પ્રયોગશાળા દ્વારા કરાયેલ પરીક્ષણનું પરિણામ એ જ દિવસે અરજદારને આપવામાં આવ્યું હતું. આગળ એવું પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે મોબાઈલ પ્રયોગશાળાએ આર.ઓ.ના ઉત્પાદનના નમૂનાને આર.ઓ.એન. વગેરે જેવા વધારાના પરિમાણોના પરીક્ષણ માટે કંડલા સ્થિત નિર્ધારિત પ્રયોગશાળાને

મોકલ્યો હતો અને કંડલા પ્રયોગશાળાએ તા. ૨૫.૧૧.૨૦૦૬ના રોજ કરેલ તેવા પરીક્ષણના અનુસંધાને આર.ઓ.નો નમૂનો સ્પીડ એમ.એસ. (બી.એસ.-૨) ની આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો હતો. આગળ એવું પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદાર દ્વારા કરાયેલા આક્ષેપ મુજબ સમયગાળામાં ઉત્પાદનની ગુણવત્તા બગડી ગઈ હતી તેવું નથી, કારણ કે એસ.એલ. (સ્ટેશન લોરી) અને ટી./એસ. (ટેન્ક લોરી નમૂના) ના પરીક્ષણમાં તેઓ પાસ થયા હતા, જ્યારે આર.ઓ.નો નમૂનો આર.ઓ.એન., આર.ઓ.ઈ. અને કાર્યક્ષમતા પરીક્ષણમાં નિષ્ફળ ગયો હતો. આ રીતે, નિર્ધારિત અવધિ કરતાં મોડું થઈ આર.ઓ.ના નમૂનાને પરીક્ષણ માટે કંડલા પ્રયોગશાળાને મોકલવામાં આવેલ વિલંબનો તથ્ય વિવાદિત નથી, તેમ છતાં કંડલા પ્રયોગશાળાના પરીક્ષણ પરિણામો પર કોઈ અસર પડી નથી એવું જણાવવામાં આવ્યું છે, કારણ કે વિલંબથી ઉત્પાદનની ગુણવત્તા પર કોઈ અસર થતી નથી.

૧૭. આદેશની કલમ ૮ના ઉપખંડ (૪) મુજબ, ઉત્પાદનના નિર્ધારિત ધોરણોની આવશ્યકતાઓ સાથે તેના પરિમાણો સુસંગત છે કે નહીં તેની તપાસ કરવા માટે, ઉત્પાદનનો નમૂનો ૧૦ દિવસની અંદર પરીક્ષણ માટે કોઈપણ અનુસૂચિત પ્રયોગશાળાને વિશ્લેષણાર્થે મોકલવો ફરજિયાત કરવામાં આવ્યો છે. ઉપખંડ (૫) માં વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે આવી પ્રયોગશાળા દ્વારા નમૂનો પ્રયોગશાળામાં પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી ૨૦ દિવસની અંદર પરીક્ષણ અહેવાલ અધિકૃત અધિકારીને સુપરત કરવામાં આવે. તેથી, માત્ર નમૂનો ૧૦ દિવસની અંદર પ્રયોગશાળાને મોકલવાનો જ નથી, પરંતુ ત્યારબાદ પ્રયોગશાળાએ પણ પરીક્ષણ કરી તેનો પરીક્ષણ અહેવાલ ૨૦ દિવસની અંદર અધિકૃત અધિકારીને આપવો આવશ્યક છે.

૧૮. માર્ગદર્શિકાઓની કલમ ૨.૪.૪ મુજબ મોબાઈલ પ્રયોગશાળાએ એકત્રિત કરેલ નમૂનો તપાસ માટે આવી વસૂલાતથી શક્ય હોય તો ૧૦ દિવસની અંદર પ્રયોગશાળામાં મોકલવો આવશ્યક છે. કલમ ૨.૧૦ મુજબ નમૂનાઓ ઉપાડ્યાની તારીખથી શક્ય હોય તો ૧૦ દિવસની અંદર પ્રયોગશાળામાં પહોંચવા જોઈએ અને પ્રયોગશાળાએ નમૂનાની તપાસ તે પછીના આગામી ૨૦ દિવસની અંદર શક્ય હોય તો પૂર્ણ કરવી જોઈએ. વધુમાં એવું પણ દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે સામાન્ય રીતે ઉપરોક્ત પ્રક્રિયાનું કડકપણે પાલન થવું જોઈએ અને ઉપર નિર્ધારિત

સમયમર્યાદાનું અનુસરણ કરવું જોઈએ, તથાપિ વિશેષ અભિયાનો દરમિયાન, નમૂનાઓની મોટી સંખ્યાને ધ્યાનમાં રાખીને, પ્રયોગશાળાઓ ઉપાડ્યા પછી ૧૫ દિવસ સુધીના નમૂનાઓ સ્વીકારી શકે છે અને નમૂનો પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી શક્ય હોય તો ૩૦ દિવસની અંદર તેની તપાસ પૂર્ણ કરવી જોઈએ. આ રીતે, માર્ગદર્શિકાઓ દ્વારા આપવામાં આવેલી શિથિલતા માત્ર એટલી જ છે કે તપાસ માટે નમૂનો પ્રયોગશાળામાં મોકલવા માટે વધુમાં વધુ ૫ દિવસનો વધારો અને પ્રયોગશાળાને પ્રાપ્ત થયેલા નમૂનાઓની તપાસ પૂર્ણ કરવા માટે વધુમાં વધુ ૧૦ દિવસનો વધારો આપવામાં આવ્યો છે. છતાં, ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ આવી શિથિલતા ફક્ત વિશેષ અભિયાનો દરમિયાન જ લાગુ પડે છે.

૧૮. આ જ માર્ગદર્શિકાઓમાં, કલમ ૧.૫ (૫) માં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે આદેશમાં સમાવવામાં આવેલી જોગવાઈઓ તથા સમયાંતરે તેલ કંપની/ રાજ્ય સરકારના સત્તાધિકારીઓ દ્વારા જારી કરાયેલ સૂચનાઓ વગેરેનું કડકપણે પાલન કરવાનું રહેશે. તેથી, શ્રી કારિયાની આ રજૂઆત સાથે સહમત થવું શક્ય નથી કે નમૂનાઓ મોકલવા અને પ્રયોગશાળા દ્વારા તેની તપાસ કરવા માટે કરવામાં આવેલી જોગવાઈઓ માત્ર નિર્દેશાત્મક છે અને ફરજિયાત નથી. હકીકતમાં, આદેશમાં સ્પષ્ટ શબ્દોમાં સંબંધિત સત્તાધિકારીઓ માટે ૧૦ દિવસની અંદર તપાસ માટે નમૂનાઓ મોકલવાનું અને પ્રયોગશાળાએ ૨૦ દિવસની અંદર તપાસ પૂર્ણ કરવાનું ફરજિયાત બનાવવામાં આવ્યું છે. તેમ છતાં, આદેશ સાથે કોઈ શિથિલતા વાંચવામાં આવે તો પણ, તે ઉપર દર્શાવેલ મર્યાદિત હદ સુધી જ હોવી જોઈએ. એવું કહેવું કોઈ આધાર બની શકે નહીં કે કારણ કે ઉત્પાદિત માલ માર્ગદર્શિકાઓમાં તપાસ માટે નમૂનાઓ મોકલવા અથવા પ્રયોગશાળા દ્વારા તપાસ પૂર્ણ કરવા માટે નક્કી કરાયેલા સમય કરતાં વધુ અવધિ સુધી પોતાની ગુણવત્તા જાળવી શકે છે, તેથી તપાસ માટે નમૂનો મોકલવાની અને પ્રયોગશાળા દ્વારા તપાસ પૂર્ણ કરવાની જોગવાઈને નિર્દેશાત્મક તરીકે વાંચવી જોઈએ. આક્ષેપિત આદેશમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે કારણ કે એસ/એલ અને ટી/એલ નમૂનાઓની તપાસમાં તેઓ કસોટીમાં પાસ થયા હતા અને આર/ઓ નમૂનો કસોટીમાં નિષ્ફળ ગયો હતો, તેથી એવું કહી શકાય કે ઉત્પાદિત માલે પોતાની ગુણવત્તા જાળવી રાખી હતી. પરંતુ, આવી બાબતને આદેશ અને માર્ગદર્શિકાઓની જોગવાઈઓના કડક પાલનથી વિમુખ થવા માટેના આધાર

તરીકે કદી સ્વીકારી શકાય નહીં. જ્યારે કોઈ વિશિષ્ટ બાબત કોઈ ચોક્કસ રીતે કરવા માટે આદેશમાં તેમજ માર્ગદર્શિકાઓમાં સ્પષ્ટ જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય અને તેવી રીતે તે કાર્ય કરવાથી પક્ષકારોના અધિકારો પર સીધી અસર પડતી હોય, ત્યારે તે નિર્ધારિત કરાયેલી રીતમાં જ કરવું આવશ્યક છે.

૨૦. એલાઈડ મોટર્સ લિમિટેડ (ઉપરોક્ત) ના મામલામાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે પરિચ્છેદ ૨૫ થી ૨૮ અને ૫૯ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું અને અવલોકન કર્યું છે:— ૨૫. અપીલકર્તા મુજબ, પ્રતિવાદીએ મોટર સ્પિરિટ્સ હાઈ સ્પીડ ડીઝલ ઓર્ડર અને માર્કેટિંગ ડિસિપ્લિન માર્ગદર્શિકાઓના ઉલ્લંઘન/ભંગરૂપે, અથવા ઓછામાં ઓછું તો તેમાંથી વિમુખ થઈને, સ્પષ્ટપણે વર્તન કર્યું છે અને સમાપ્તિનો આધાર બનેલા નમૂનાઓ લેવામાં તેમજ ડીલરશીપની સમાપ્તિ કરવામાં, બન્ને બાબતોમાં, પ્રાકૃતિક ન્યાય અને ન્યાયસંગત વર્તનની સિદ્ધાંતોના પણ વિરુદ્ધ વર્તન કર્યું છે.

૨૬. અપીલકર્તાએ ભારત ફિલિંગ ના નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કર્યો

સ્ટેશન એન્ડ અનધર વિ. ઇન્ડિયન ઓઈલ કોર્પોરેશન લિ. ૧૦૪ (૨૦૦૩) ડી.એલ.ટી. ૬૦૧ જેમાં દિલ્લી વડી અદાલતે માર્કેટ ડિસિપ્લિન માર્ગદર્શિકાઓનો વિશેષરૂપે ઉલ્લેખ કર્યો હતો. ચુકાદાનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવે છે:—

"૯. ઉપર નોંધ્યા મુજબ, આઈ.ઓ.સી. જ્યારે પણ ડીલરશીપ કરારમાં પ્રવેશે છે, ત્યારે તે કરારના સ્મરણપત્રનું અમલીકરણ કરે છે, જેમાં માનક નિયમો અને શરતો નિર્ધારિત કરવામાં આવે છે. આ શરતોમાં, અન્ય બાબતો ઉપરાંત, ડીલરશીપ સમાપ્ત કરવાની જોગવાઈઓનો પણ સમાવેશ થાય છે. તેમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે આવશ્યક નોટિસ આપીને કરારનો અંત લાવી શકાય છે. તેમ છતાં, એ ઉલ્લેખનીય છે કે તે જ સમયે ડીલરો સાથેના આવા કરારો સુવ્યવસ્થિત રીતે અમલમાં આવે અને પ્રતિવાદી આઈ.ઓ.સી. સમાપ્તિની કલમનો મનસ્વી રીતે

આશ્રય ન લે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે ભારત સરકારે માર્કેટિંગ ડિસિપ્લિન માર્ગદર્શિકાઓ પ્રસિદ્ધ કરી છે.

૨૭. અપીલકર્તાએ રામલા દયારામ શેટ્ટી વિ. ઇન્ટરનેશનલ એરપોર્ટ ઓથોરિટી ઓફ ઇન્ડિયા ના આ અદાલતના નિર્ણયનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો, જેમાં આ અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે:

"૧૦. વહીવટી કાનૂનની આ સુસ્થાપિત વિધિ છે કે કાર્યપાલક સત્તાધિકારીને તે ધોરણો માટે કડકપણે બંધાયેલ ગણવો જોઈએ, જેના આધારે તે પોતાની કાર્યવાહીનું મૂલ્યાંકન થવાનું દર્શાવે છે, અને તે ધોરણોના ઉલ્લંઘનરૂપ કોઈ કૃત્ય અમાન્ય ઠરાવવાના ભય હેઠળ તેણે તે ધોરણોનું અત્યંત કાળજીપૂર્વક પાલન કરવું ફરજિયાત છે." એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદી માર્કેટિંગ શિસ્ત માર્ગદર્શિકાઓ અનુસાર કાર્ય કરવા માટે બંધાયેલ હતો.

૨૮. આ ઉપરાંત રજૂ કરવામાં આવે છે કે રમલા દયારામ શેટ્ટીના મામલે, આ અદાલતે એવું ઠરાવ્યું હતું કે:

૧૨. સરકાર પોતાની મનમાની ઈચ્છા મુજબ મનસ્વી રીતે વર્તી શકતી નથી અને ખાનગી વ્યક્તિની જેમ, જેને ગમે તે વ્યક્તિ સાથે વ્યવહાર કરી શકતી નથી, પરંતુ તેની કાર્યવાહી એવી કસોટી અથવા ધોરણને અનુરૂપ હોવી જોઈએ જે મનસ્વી, અતાર્કિક અથવા અસંગત ન હોય. રોજગાર, કરારો, ક્વોટા, લાઇસન્સ વગેરેના એનાયત સહિતના રાજ્યકૃપા-લાભોના અનુદાનના મામલે સરકારની સત્તા અથવા વિવેકાધિકાર તર્કસંગત, સંબંધિત અને ભેદભાવરહિત કસોટી અથવા ધોરણથી મર્યાદિત અને સંરચિત હોવો આવશ્યક છે અને જો સરકાર કોઈ ચોક્કસ કેસમાં અથવા કેસોમાં આવી કસોટી અથવા ધોરણથી વિમુખ થાય, તો સરકારની કાર્યવાહી રદ થવા પાત્ર બનશે, જો સુધી સરકાર દ્વારા એ દર્શાવવામાં ન આવે કે એવો વિમુખતા

મનમાની ન હતી, પરંતુ કોઈ માન્ય સિદ્ધાંત પર આધારિત હતી, જે પોતે અતાર્કિક, ગેરવાજબી અથવા ભેદભાવપૂર્ણ ન હતો.

૨૯. અપીલકર્તાએ વધુમાં રજૂઆત કરી કે હાલના કેસમાં પ્રતિવાદીએ માર્કેટિંગ ડિસિપ્લિન માર્ગદર્શિકાઓમાં નિર્ધારિત માનક ધોરણો તથા કુદરતી ન્યાય અને નિષ્પક્ષ વર્તનના માનક ધોરણોથી વિમુખતા દાખવી છે અને આવી વિમુખતા સ્પષ્ટપણે મનસ્વી, અતાર્કિક, અનુચિત અને ભેદભાવપૂર્ણ હતી. અપીલકર્તાએ ભારપૂર્વક રજૂ કર્યું કે પ્રતિવાદી નિગમે કારણ દર્શાવો નોટિસ જારી કર્યા વિના અને/અથવા સાંભળવાની કોઈ તક આપ્યા વિના જ ડીલરશીપ સમાપ્ત કરી દીધી. આ સમાપ્તિ સ્પષ્ટપણે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ઉલ્લંઘનમાં છે.

૫૯. વર્તમાન કેસમાં, ૩૦ વર્ષ જૂની ડીલરશીપને કારણ દર્શાવો નોટિસ આપ્યા વિના અને/અથવા સુનાવણીનો અવસર આપ્યા વિના જે ઉતાવળમાં સમાપ્ત કરવામાં આવી, તે સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવે છે કે પ્રતિવાદી કોર્પોરેશન દ્વારા સમગ્ર કાર્યવાહી અસ્તિત્વહીન, અસંગત અને બાહ્ય વિચારણાઓના આધારે હાથ ધરવામાં આવી હતી. કાયદાની જોગવાઈઓ તથા પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું સંપૂર્ણ ઉલ્લંઘન થયું છે. નમૂનાઓ પ્રક્રિયાત્મક કાયદાઓના સંપૂર્ણ ઉલ્લંઘન સાથે અને પ્રતિવાદી કોર્પોરેશનની માર્ગદર્શિકાઓનું પાલન કર્યા વિના એકત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા.

૨૧. જગન્નાથ એન્ડ કંપની (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે પરિષ્દેદ ૧૨ થી ૧૬ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું અને અવલોકન કર્યું છે:—

૧૨. ઉપરોક્તને ધ્યાનમાં લેતાં, માર્ગદર્શિકાઓની સંબંધિત જોગવાઈઓ પર વિચાર કરવો મહત્વપૂર્ણ છે. માર્ગદર્શિકાઓના પેરા ૨.૪.૫ ની કલમ (સી) મુજબ, આ રીતે એકત્રિત કરાયેલા નમૂનાઓને સીલબંધી કરી અને લેબલ લગાવવામાં આવશે અને કન્ટેનરો પર ચોંટાડવામાં આવેલા લેબલોમાં ઉત્પાદનનું નામ, રિટેલ આઉટલેટનું નામ, પેકેજનો પ્રકાર, નમૂનાનો સ્ત્રોત, નમૂનાની માત્રા, નમૂના લેવામાં આવેલી તારીખ, બેચ

નંબર વગેરે દર્શાવવામાં આવવાના રહેશે અને તેના પર વેપારી અથવા તેના પ્રતિનિધિ(ઓ) તથા નિરીક્ષણ અધિકારી દ્વારા સંયુક્ત રીતે હસ્તાક્ષર કરવાના રહેશે. પેરા ૨.૪.૫ ની કલમ (એ) મુજબ, નિરીક્ષણ અધિકારીએ એક ટાંકીમાંથી ત્રણ નમૂનાઓ લેવા પડે છે— એક વેપારી માટે, બીજો કંપની માટે અને ત્રીજો પરીક્ષણ માટે પ્રયોગશાળામાં મોકલવાનો રહેશે. ત્રણેય કન્ટેનરોમાં એ જ ટાંકીમાંથી લેવાયેલા નમૂનાઓ જ છે તેની ખાતરી કરવા માટે, ત્રણેય કન્ટેનરો પર વેપારી અને નિરીક્ષણ અધિકારીના યથાવત હસ્તાક્ષર સાથે એકસરખા બેચ નંબરો હોવા જોઈએ; અન્યથા, વેપારી પાસે રાખવામાં આવેલ કન્ટેનરમાં એ જ ટાંકીનો નમૂનો હતો કે નહીં જે પરીક્ષણ માટે પ્રયોગશાળામાં મોકલવામાં આવ્યો હતો, તે જાણવું મુશ્કેલ બનશે. પ્રતિસ્પર્ધી પ્રતિવાદીઓની ફરિયાદ એવી છે કે, જોકે, સંબંધિત અધિકારીએ એ જ ટાંકીમાંથી લેવાયેલા નમૂનાઓ ધરાવતા કન્ટેનરોને ત્રણ અલગ અલગ નંબરો ફાળવ્યા હતા. વધુમાં, બીપીસીએલે ૭ સીલબંધી કરાયેલા કન્ટેનરો પર ચોંટાડાયેલા, વેપારી દ્વારા યથાવત હસ્તાક્ષરિત, લેબલોના ફોટોકોપીઓ રજૂ કરી છે, જેમાં પ્રત્યેકમાં એલ્યુમિનિયમ કન્ટેનર નં. ૦૦૮૯૯૭, ૦૦૮૯૫૦, ૦૦૮૯૨૩, ૦૦૮૯૭૬, ૦૦૮૯૪૯, ૦૦૮૯૧૬ અને ૦૦૮૯૫૨ તથા લાકડાના કન્ટેનર નં. ૦૦૮૯૬૦, ૦૦૮૯૫૭, ૦૦૮૯૨૩, ૦૦૮૯૭૬, ૦૦૮૯૪૯, ૦૦૮૯૧૬ અને ૦૦૮૯૫૨ દર્શાવવામાં આવ્યા છે, જેમાં એલ્યુમિનિયમ કન્ટેનરો રાખવામાં આવ્યા હતા. પ્રતિસ્પર્ધી પ્રતિવાદીઓ દ્વારા વધુમાં દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે આ નંબરો તે કન્ટેનર નંબરો સાથે અનુરૂપતા ધરાવતા નથી, જે નિરીક્ષણ અધિકારીએ પ્રયોગશાળામાં મોકલ્યા હોવાનું કહેવાય છે, કારણ કે એ જ ટેન્કરમાંથી લેવાયેલા નમૂનાઓ ધરાવતા ત્રણેય કન્ટેનરોને અલગ અલગ નંબર આપવામાં આવ્યા હતા.

૧૩. વિવાદ પ્રતિસ્પર્ધા કરનાર પ્રતિવાદીઓ દ્વારા એ પણ દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે આમ એકત્રિત કરાયેલા ૮ નમૂનાઓમાંથી માત્ર ૫ નમૂનાઓનું જ કંપની પ્રયોગશાળામાં પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું. તેમજ, બાકીના ત્રણ નમૂનાઓ અંગે કોઈ સ્પષ્ટીકરણ આપવામાં આવ્યું

નથી. વિવાદ પ્રતિસ્પર્ધા કરનાર પ્રતિવાદીઓનો દાવો છે કે બીપીસીએલએ માત્ર ૫ નમૂનાઓ સંબંધિત અહેવાલ જ રજૂ કર્યો છે અને ૩ નમૂનાઓનો અહેવાલ દબાવી દેવાયો છે અથવા પ્રયોગશાળાને મોકલવામાં આવ્યો નથી અને માત્ર અગ્રેસર પત્ર જ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે. એ બાબત પણ ઉદ્ભાસિત કરવામાં આવી છે કે પ્રયોગશાળાએ પણ પોતાના અહેવાલમાં પરીક્ષણ કરાયેલા કન્ટેનરોના નંબર દર્શાવ્યા નથી. આવી પરિસ્થિતિમાં, યોગ્ય રીતે દર્શાવ્યા મુજબ, પ્રયોગશાળાએ કયા નમૂનાનું પરીક્ષણ કર્યું છે તે જાણવું અશક્ય છે. અહેવાલમાં આ પણ ઉલ્લેખાયેલ નથી કે પ્રયોગશાળાને નમૂનાઓ સીલબંધ આવરણમાં પ્રાપ્ત થયા હતા અને સીલ તેઓ દ્વારા ખોલવામાં આવી હતી, જેમ કે ફોરેન્સિક પ્રયોગશાળામાંથી પ્રાપ્ત થતા દરેક અહેવાલમાં પ્રચલિત પદ્ધતિ હોય છે. વધુમાં એ પણ ઉદ્ભાસિત કરવામાં આવ્યું છે કે અહેવાલમાં કન્ટેનર નંબરોના અભાવને કારણે એ બાબતે શંકા ઊભી થાય છે કે પ્રયોગશાળાએ એ જ નમૂનાઓનું પરીક્ષણ કર્યું હતું કે નહીં, જેમને ડીલરે સીલ કરીને પ્રતિહસ્તાક્ષર કર્યા હતા, અથવા અન્ય કોઈ દૂષિત નમૂનાઓનું પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું. આ મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્નો રિટ અદાલત સમક્ષ એ આક્ષેપ સાથે ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા કે પરીક્ષણ કરાયેલા નમૂનાઓ પ્રતિવાદી-ફર્મ પાસેથી એકત્રિત કરાયેલા નમૂનાઓના નહોતા.

૧૪. નમૂનાઓની પરીક્ષણ પ્રક્રિયામાં નિષ્પક્ષતા સુનિશ્ચિત કરવા માટે, માર્ગદર્શિકાના પરા ૨.૫ ની કલમ (ડી) માં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે નમૂનો નિષ્ફળ જાય તેવી સ્થિતિમાં, ડીલર દ્વારા પરીક્ષણ માટે વિનંતી કરવામાં આવે તો, તે જ કંપનીની પ્રયોગશાળામાં ડીલરના પ્રતિનિધિ(ઓ) ની હાજરીમાં પરીક્ષણ કરવામાં આવશે. પરા ૨.૫ ની કલમ (ડી) નો સંબંધિત અંશ નીચે મુજબ છે:

નમૂનો નિષ્ફળ જવાના પ્રસંગે, જો વિકેતાની તરફથી પરીક્ષણ માટે વિનંતી કરવામાં આવે, તો સંબંધિત તેલ કંપનીના રાજ્ય કચેરી/પ્રાદેશિક/ઝોનલ જનરલ મેનેજર દ્વારા તે જ બાબતનું ગુણદોષના આધારે વિચારણા કરવું.

જો જનરલ મેનેજર દ્વારા મંજૂરી અપાય, તો માર્ગદર્શિકાઓ મુજબ રિટેલ આઉટલેટનો વિકેતાએ જાળવી રાખેલો નમૂનો તેમજ ફિલ્ડ અધિકારી/તેલ કંપની પાસે જાળવી રાખેલો પ્રતિવાદી નમૂનો, નમૂનાઓની યોગ્ય ચકાસણી કર્યા પછી, શક્ય હોય ત્યાં સુધી ફિલ્ડ અધિકારી, આર.ઓ. વિકેતા/પ્રતિનિધિ અને તેલ કંપનીના ગુણવત્તા નિયંત્રણ વિભાગના પ્રતિનિધિની હાજરીમાં પરીક્ષણ માટે મૂકવામાં આવશે.

૧૫. યોગ્ય રીતે સૂચવવામાં આવ્યું છે કે નમૂનાઓનું પરીક્ષણ કોઈપણ સરકારી પ્રયોગશાળામાં કરવામાં આવ્યું નહોતું અને આ પરીક્ષણો કંપનીની પોતાની પ્રયોગશાળામાં જ કરવામાં આવ્યા હતા. તેથી, આમ કરવામાં આવેલા પરીક્ષણોની પ્રામાણિકતા અંગે વેપારીના અંતઃકરણને સંતોષ થાય તે માટે, માર્ગદર્શિકાઓમાં એવું વિચારવામાં આવ્યું છે કે વેપારીની વિનંતી પર પરીક્ષણ(ઓ) તેની હાજરીમાં કરવામાં આવી શકે.

૧૬. હિંદુસ્તાન પેટ્રોલિયમ કોર્પોરેશન લિ. તથા અન્ય વિ. એમ/એસ સુપર હાઇવે સર્વિસિસ માં, આ અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે :

“૩૩. નિગમ દ્વારા અનુસરવામાં આવતા માર્ગદર્શકો મુજબ પરીક્ષણ અંગે વિકેતાને પૂર્વ સૂચના આપવી આવશ્યક છે જેથી પરીક્ષણ કરવામાં આવે ત્યારે તે અથવા તેનો પ્રતિનિધિ પણ હાજર રહી શકે. ઉપરોક્ત આવશ્યકતા પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતો તથા વિકેતાપદ કરાર સમાપ્ત કરવાની બાબતમાં ન્યાયસંગતતાની આવશ્યકતા સાથે સુસંગત છે અને તેને ખાલી ઔપચારિકતા બનાવી શકાય નહીં. વિકેતાને સૂચનાની બજવણી પૂરતી પૂર્વાવધિમાં થવી જોઈએ જેથી પરીક્ષણ દરમિયાન તેની હાજરી ગોઠવવા માટે તેને પૂરતો સમય અને તક મળી રહે, અને વિકેતાને આવી સૂચનાની બજવણી અંગે ગ્રાહ્ય પુરાવા હોવા જોઈએ. ઉપરોક્ત આવશ્યકતાનું કડક પાલન આવશ્યક છે, કારણ કે જો પરીક્ષણ વિકેતાની ગેરહાજરીમાં, તેની પાછળથી કરવામાં આવે,

તો તેની કાર્યવાહી દરમિયાન હેરફેર થવાની સંભાવના રહેલી છે.” વધુમાં એવો નિર્ધાર કરવામાં આવ્યો હતો કે કોઈ પક્ષકારના વિક્ષેપાપદ કરારનું રદ કરવું ગંભીર વ્યવસાયિક બાબત છે અને તેને હળવાશથી લઈ શકાય નહીં. ઉક્ત નિર્ણયમાં દર્શાવ્યા મુજબ, આવા કરારનો અંત લાવવા માટે લેવામાં આવેલી કાર્યવાહીને ન્યાયસંગત ઠેરવવા, સંબંધિત સત્તાધિકારીએ ન્યાયસંગત રીતે અને તે હેતુ માટે બનાવવામાં આવેલા નિયમો/માર્ગદર્શકોનું સંપૂર્ણ પાલન કરીને કાર્ય કરવું આવશ્યક છે.

આથી, ઉપરોક્ત નિર્ણયો માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નોંધ લીધેલ મુજબ, માર્ગદર્શિકાઓનું કોઈપણ શિથિલતા વિના પાલન કરવું આવશ્યક હતું, ખાસ કરીને ત્યારે જ્યારે અરજદાર વિરુદ્ધ આરંભવામાં આવેલી કાર્યવાહીનો પરિણામ દંડાત્મક કાર્યવાહી કરવા તરફ જવાનો હતો, અને પ્રતિવાદી માટે પોતાની અનુકૂળતા મુજબ માર્ગદર્શિકાઓનું પાલન કરવું ખુલ્લું નહોતું; અન્યથા માર્ગદર્શિકાઓ ઘડવાનો મૂળ હેતુ જ નિષ્ફળ જશે।

૨૨. હાલના કેસમાં, નિર્વિવાદ રીતે, આર.ઓ. નમૂનો તપાસ માટે કંડલા ખાતેની પ્રયોગશાળામાં લગભગ એક મહિનાના અંતે પ્રાપ્ત થયો હતો. માત્ર એટલું જ નહીં, પરંતુ પ્રયોગશાળામાં આવો નમૂનો ૧૩.૧૦.૨૦૦૬ના રોજ પ્રાપ્ત થયા પછી પણ, તે જ નમૂનાની તપાસ પ્રયોગશાળાએ માત્ર ૨૫.૧૧.૨૦૦૬ના રોજ કરી હતી. આમ, પ્રયોગશાળાએ ૧૩.૧૦.૨૦૦૬ના રોજ નમૂનો પ્રાપ્ત કર્યા પછી પણ, આર.ઓ. નમૂનાની તપાસ એક મહિના અને ૧૨ દિવસથી વધુ સમયગાળા પછી કરવામાં આવી હતી, જ્યારે સમયમર્યાદામાં છૂટછાટ આપવામાં આવી હોય તો પણ તે એક મહિનાની અંદર તપાસવામાં આવવો આવશ્યક હતો. કેસના તથ્યોમાં, આવી છૂટછાટ ઉપલબ્ધ નહોતી, કારણ કે પ્રતિવાદીનો એવો કેસ નથી કે સંબંધિત સમયે વિશેષ અભિયાનની પરિસ્થિતિઓ પ્રવર્તમાન હતી. તેથી, આર.ઓ. નમૂનો તપાસ માટે ૧૦ દિવસની અંદર મોકલવાની અને આવા નમૂનાની તપાસ નિર્ધારિત ૨૦ દિવસની સમયમર્યાદામાં પૂર્ણ કરવાની ફરજિયાત આવશ્યકતાનો સ્પષ્ટ ભંગ થયેલ હોવાથી, અરજદાર વિરુદ્ધ એવો આધાર લઈ

શકાય તેમ નહોતો કે ઉત્પાદન સ્પીડ એમ.એસ.ની નિર્દિષ્ટ આવશ્યકતા પૂર્ણ કરતું નથી. જો આવી તપાસનું પરિણામ અરજદાર વિરુદ્ધ કાર્યક્ષમતા તપાસમાં નિષ્ફળતા આક્ષેપવા માટે આધારરૂપ બની શકતું ન હોય, તો અરજદાર વિરુદ્ધ તેવા આધાર પર ડીલરશીપ કરાર સમાપ્ત કરવાની કોઈ કાર્યવાહી પણ હાથ ધરી શકાતી નહોતી.

૨૩. જ્યાં સુધી આર.ઓ.એન. પરીક્ષણનો સંબંધ છે, આઈ.એસ. ૨૭૯૬.૨૦૦૦ ની પ્રમાણભૂત વિશિષ્ટતા મુજબ લઘુત્તમ આવશ્યકતા ૮૮ છે. કંડલા પ્રયોગશાળાના પરીક્ષણ અહેવાલમાં દર્શાવ્યા મુજબ, જ્યારે નમૂનાનું રિફાઈનરી સ્તરે પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું ત્યારે તે ૮૯.૬ હતું; ત્યારબાદ, જ્યારે તેનું ટેન્ક લોરી ખાતે પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું ત્યારે તે ૮૮.૭ હતું અને જ્યારે આર.ઓ. ના નમૂનાનું પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું ત્યારે તે ૮૬.૫ હોવાનું જાણવા મળ્યું. તેથી, આર.ઓ.ના નમૂનાના પરીક્ષણ પરિણામથી ખુલ્લું છે કે આર.ઓ.એન. લઘુત્તમ ધોરણ કરતાં ઓછું હતું. જોકે, અરજદાર તરફેથી એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે આર.ઓ.એન.ના મૂલ્યમાં ઘટાડાની પ્રવૃત્તિને કારણે, રિફાઈનરી સ્તરેથી લઈને અરજદારના આર.ઓ. સુધી પહોંચ્યા ત્યાં સુધી આર.ઓ.એન.માં થયેલો ઘટાડો સ્વાભાવિક હતો અને તે અરજદાર દ્વારા ભેળસેળના કોઈ કૃત્યને કારણે નહોતો. વધુમાં એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી હતી કે આર.ઓ.એન.ની આવશ્યક વિશિષ્ટતામાં થયેલો ઘટાડો, આ વડી અદાલતની બે ન્યાયાધીશની ખંડપીઠે અપીલોના સમૂહમાં એલ.પી.એ. નં. ૪૭૩/૨૦૧૦ માં, તા. ૩૧.૨.૨૦૧૪ ના આદેશ દ્વારા ઠરાવ્યા મુજબ, ભેળસેળ તરીકે ગણાવી શકાય નહીં.

૨૪. આ અદાલતની બે ન્યાયાધીશની ખંડપીઠે આદેશમાં આપવામાં આવેલ ભેળસેળની વ્યાખ્યાનો વિચાર કર્યો હતો અને પરિચ્છેદ ૧૦.૧, ૧૦.૨, ૧૧ અને ૧૨ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

“૧૦.૧ આ સંદર્ભે અમે મૂળ અરજદાર દ્વારા કરાયેલ હોવાનું આક્ષેપિત ભેળસેળ અને ગેરરીતિની વ્યાખ્યાઓ પણ અહીં પુનઃપ્રસ્તુત કરવા ઇચ્છીએ છીએ. મોટર સ્પિરિટ અને હાઈ સ્પીડ ડીઝલ (પુરવઠાનું નિયમન, વિતરણ અને ગેરરીતિઓના નિવારણ)

આદેશ, ૨૦૦૫ એ કેન્દ્રીય સરકાર દ્વારા આવશ્યક ચીજવસ્તુઓ અધિનિયમ, ૧૯૫૫ ની કલમ ૩ હેઠળ પ્રદાન કરાયેલ સત્તાઓના બળે પસાર કરવામાં આવેલ કાનૂની અધિનિયમ છે. ઉક્ત આદેશમાં, કલમ ૨(એ) 'ભેળસેળ' ને નીચે મુજબ વ્યાખ્યાયિત કરે છે:

(એ) 'ભેળસેળ' નો અર્થ એ થાય છે કે મોટર સ્પિરિટ અથવા હાઈ સ્પીડ ડીઝલમાં ગેરકાયદેસર રીતે અથવા બિનઅધિકૃત રીતે કોઈપણ વિદેશી પદાર્થનું મિશ્રણ કરવું, જેના પરિણામે ઉત્પાદન મોટર સ્પિરિટ અને હાઈ સ્પીડ ડીઝલ માટે અનુક્રમે બ્યુરો ઓફ ઇન્ડિયન સ્ટાન્ડર્ડ્સની વિશિષ્ટતા ક્રમાંક આઈએસ ૨૭૯૬ અને આઈએસ ૧૪૬૦ની આવશ્યકતાઓને, અથવા કેન્દ્રીય સરકાર દ્વારા સમયાંતરે જાહેર કરવામાં આવેલી અન્ય કોઈ આવશ્યકતાને અનુરૂપ રહેતું નથી. ૨(એફ) 'અનિયમિત આચરણો' માં મોટર સ્પિરિટ અને હાઈ સ્પીડ ડીઝલ સંબંધે નીચેના કરેલ અથવા ન કરેલ કૃત્યોનો સમાવેશ થશે:

- (૧) ભેળસેળ,
- (૨) ચોરીચપાટી,
- (૩) જથ્થાની ફેરફાર,
- (૪) અનધિકૃત વિનિમય,
- (૫) અનધિકૃત ખરીદી,
- (૬) અનધિકૃત વેચાણ,
- (૭) અનધિકૃત કબજો,
- (૮) વધુ વસૂલી,
- (૯) નિર્ધારિત વિશિષ્ટતાઓને અનુરૂપ ન હોય તેવા ઉત્પાદનનું વેચાણ, અને
- (૧૦) ટૂંકી ડિલિવરી". ૨(ટી) 'નિર્દિષ્ટ વિશિષ્ટતાઓને અનુરૂપ ન હોય તેવા ઉત્પાદનનું વેચાણ' નો અર્થ એવો થાય છે

કે ડીલર દ્વારા મોટર સ્પિરિટ અથવા હાઈ સ્પીડ ડીઝલનું એવું વેચાણ, જેની ગુણવત્તા મોટર સ્પિરિટ અને હાઈ સ્પીડ ડીઝલ માટે અનુક્રમે બ્યુરો ઓફ ઇન્ડિયન સ્ટાન્ડર્ડ્સની વિશિષ્ટતા ક્રમાંક આઈએસ ૨૭૯૬ અને આઈએસ ૧૪૬૦ ને અનુરૂપ ન હોય.

૧૦.૨ માર્ગદર્શિકા અથવા આદેશના ક્ષેત્રાધિકારમાં એવી કોઈ જોગવાઈ નથી કે જેના આધારે એવો અનુમાન કાઢી શકાય કે જ્યારે પણ આવશ્યકતાઓ/વિશિષ્ટતાઓ પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનોના ધોરણો સાથે સુસંગત ન રહે, ત્યારે તે ઉત્પાદન ભેળસેળયુક્ત ગણાય. ઉપરોક્ત ભેળસેળની વ્યાખ્યાનું અવલોકન કરતાં એવું કહી શકાય કે પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદન ત્યારે જ ભેળસેળયુક્ત ગણાય જ્યારે પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનમાં કોઈ વિદેશી પદાર્થનો પ્રવેશ કરવામાં આવ્યો હોય અને તેના પરિણામે તે ઉત્પાદન આદેશ મુજબની આવશ્યકતાઓ અને વિશિષ્ટતાઓને અનુરૂપ ન રહે. આ વ્યાખ્યાનું કડક અર્થઘટન કરવાનું રહે છે અને તેની અભિપ્રેતતા અથવા વ્યાપ વધારવો સંભવ નથી. પેટ્રોલિયમ કંપનીનો એવો કેસ નથી કે અરજદારે કોઈ વિદેશી પદાર્થ ઉમેરી એવું પેટ્રોલ વેચાણ માટે રજૂ કર્યું હતું, જે આવશ્યકતાઓ અને વિશિષ્ટતાઓને અનુરૂપ નથી. માત્ર આર.ઓ.એન.ના મૂલ્યના આધારે અનુમાનથી જ (જ્યારે વિશિષ્ટતા ૮૮ છે, ત્યારે સમાન નમૂનાઓના ત્રણ જુદા જુદા પરીક્ષણોમાં આર.ઓ.એન. બદલાતું જોવા મળ્યું હતું અને તેમાં સૌથી નજીકનું મૂલ્ય ૮૭.૬ હતું, જેને આદર્શ રીતે ગોળ કરી ૮૮ ગણવાનું આવશ્યક હતું) ટેરિટરી મેનેજર એ એવો નિષ્કર્ષ કર્યો કે એમ.એસ. ભેળસેળયુક્ત છે.

૧૧. ભલે એવું માન્ય માનવામાં આવે કે આર.ઓ.એન. ૮૮ ની આવશ્યકતા મુજબ ન હતું, તો પણ તેમાં કોઈ વિદેશી પદાર્થ ભેળવવામાં આવ્યો હોવા અંગે કોઈ નિષ્કર્ષના અભાવે તેને ભેળસેળયુક્ત કહેવાઈ શકતું નથી. વધુમાં વધુ, મૂળ અરજદારનો મામલો કલમ ૨(ટી) હેઠળ આવી શક્યો હોત, જે ઉપકલમ (૯) માલપ્રેક્ટિસ હેઠળ આવતી ઓફ-સ્પેસિફિકેશન ઉત્પાદનના વેચાણ સાથે સંબંધિત છે. ઓફ-સ્પેસિફિકેશન ઉત્પાદનનું વેચાણ એટલે ડીલર દ્વારા મોટર સ્પિરિટ

અથવા હાઈ સ્પીડ ડીઝલનું એવું વેચાણ, જેની ગુણવત્તા અનુક્રમે મોટર સ્પિરિટ અને હાઈ સ્પીડ ડીઝલ માટે બ્યુરો ઓફ ઇન્ડિયન સ્ટાન્ડર્ડ્સના સ્પેસિફિકેશન્સ નંબર આઈ.એસ. ૨૭૯૬ અને આઈ.એસ. ૧૪૬૦ ને અનુરૂપ ન હોય. તેથી, ભલે કોર્પોરેશન આ નિષ્કર્ષે આવ્યું હોય કે મૂળ અરજદારે ઓફ-સ્પેસિફિકેશન ઉત્પાદન વેચવાનો પ્રયાસ કરીને માલપ્રેક્ટિસ આચરી હતી, તો પણ રિટેલ આઉટલેટની સમાપ્તિની સજા અત્યંત વધારે પ્રમાણમાં કઠોર છે. માર્કેટિંગ ડિસિપ્લિન ગાઈડલાઈન્સ ૨૦૦૫ ના પરિશિષ્ટ ૧ માં એમ.એસ./એચ.એસ.ડી. રિટેલ આઉટલેટ્સ ખાતે માલપ્રેક્ટિસ અને અનિયમિતતાઓ માટેની દંડાત્મક કાર્યવાહી નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે. ઉક્ત પરિશિષ્ટના ક્રમાંક ૧૫ માં સરકારના નિયમોનું પાલન ન કરવા બદલની સજા નીચે મુજબ નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે :

ક્રમ સંખ્યા	અનિયમિતતા નો સ્વભાવ	એમ.ડી.જી. ૨૦૦૫		
		દંડાત્મક કાર્યવાહી		
		એસટી ૧	એનડી ૨	રૂ.ડી. ૩
	*	*	*	*
૧૫	અ-	રૂપિયાનો દંડ	દંડની	સેવાની સમાપ્તિ
	સરકારી નિયમોના પાલન	૨૫,૦૦૦ તથા તમામ ઉત્પાદનોના વેચાણ અને પુરવઠાનું ૧૫ દિવસ માટે સ્થગન	૩૦ દિવસ માટે તમામ ઉત્પાદનોના વેચાણ અને પુરવઠાની રૂ.૫૦,૦૦૦	

૧૨. ઉપરોક્ત ચર્ચામાંથી, અમારે પર પ્રભાવ પાડનારા મુદ્દાઓ નીચે મુજબ સૂચિબદ્ધ કરવામાં આવે છે:

૧. નિગમે નમૂના લેવાની તારીખ, પ્રયોગશાળામાં મોકલવાની કાર્યવાહી અને પરીક્ષણ અહેવાલ તૈયાર કરવાની બાબતમાં

માર્ગદર્શિકાઓ હેઠળ નિર્ધારિત સમયમર્યાદાનું પાલન કર્યું નથી, અને તેથી આદેશની કલમ ૮ ની ઉપકલમ (જ), (પ) અને (ક) ની ફરજિયાત જોગવાઈઓનું સ્પષ્ટ ઉલ્લંઘન કર્યું છે. ૨. એક જ નમૂનાના ત્રણ અલગ-અલગ અહેવાલો અનુસાર પુરવઠા સ્તરે આર.ઓ.એન.માં ફેરફારો દર્શાવે છે. એક જ નમૂનાના પ્રયોગશાળાકીય પરીક્ષણ અહેવાલમાં ભિન્ન આર.ઓ.એન. અંશ દર્શાવતો જે ફેરફાર જોવા મળે છે, તે અંગે કોઈ ચુકિતસંગત સ્પષ્ટીકરણ સામે આવતું નથી. ૩. તેના વિપરીત, ત્રીજા નમૂનામાં ૮૭.૬ આર.ઓ.એન.ની હાજરી દર્શાઈ હતી, જેને ૮૮ સુધી ગોળીકરણ કરવામાં આવે ત્યારે (પેટ્રોલિયમ અને તેના ઉત્પાદનોના પરીક્ષણ માટેની ભારતીય માનક પદ્ધતિમાં નિર્ધારિત ગોળીકરણના સિદ્ધાંતો મુજબ) તે આવશ્યક વિનિર્દેશને સમકક્ષ થાય છે. ૪. નોંધ પર એવું કોઈ પુરાવું આવ્યું નથી કે જેથી એવો નિષ્કર્ષ કાઢી શકાય કે આર.ઓ.એન.નું સ્તર નિર્ધારિત ધોરણો સાથે મેળ ખાતું ન હતું અને તે આદેશ હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કોઈ ભેળસેળ અથવા ગેરરીતિને કારણે હતું. હકીકતમાં, નિગમ દ્વારા આપવામાં આવેલી કારણદર્શક નોટિસોમાં ભેળસેળના સ્વરૂપ અને વ્યાપનો કોઈ ઉલ્લેખ જ નથી.

૫. માત્ર અનુમાન ખાતર, ભલે મૂળ અરજદારનો મામલો નિર્ધારણથી ભિન્ન ગુણવત્તાવાળા ઉત્પાદનના વેચાણ તરીકે માન્ય ગણવામાં આવે, તો પણ ડીલરશિપ સમાપ્ત કરવાની દંડાત્મક સજા અત્યંત વધુ અને અસંગત છે. ૬. વર્ષ ૨૦૦૬ થી ૨૦૦૮ દરમિયાનના તમામ નમૂના અહેવાલો તેમજ નિરીક્ષણ અહેવાલોમાં, પ્રતિવાદી સત્તાધિકારીઓએ તે એક બાબત સિવાય, જેના આધારે આક્ષેપિત કાર્યવાહી કરવામાં આવી છે, કોઈ ભંગ કે કોઈ ગેરરીતિ શોધી નથી. ૭. ડીલરશિપ સમાપ્ત કરવાનો આદેશ જારી કરવામાં અંદાજે ત્રણ વર્ષનો વિલંબ થયો છે.

૨૫. વર્તમાન મામલામાં, આર.ઓ.એન.ની કસોટી જરૂરી વિશિષ્ટતા મુજબ ન હોવાનું ઉપરાંત, આર.ઓ. નમૂના અંગે આર.ઓ.ઈ.ની કસોટી પણ નિષ્ફળ ગઈ હોવાનું જણાવવામાં આવ્યું છે. શ્રી કારિયાએ આર.ઓ.ઈ.ના પરીક્ષણ પરિણામ પર ભારે આધાર રાખ્યો અને રજૂ કર્યું કે આર.ઓ.એન.નું પરીક્ષણ પરિણામ ભેળસેળ ગણવામાં ન આવે તો પણ, આર.ઓ.ઈ.નું પરીક્ષણ પરિણામ જરૂરી વિશિષ્ટતા મુજબ ન હોવાથી અરજદાર વિરુદ્ધ ભેળસેળ સાબિત થઈ હોવાનું કહી શકાય.

૨૬. નીચે દર્શાવેલી અનિયમિતતાઓના આધારે અરજદાર સામે ડીલરશીપ સમાપ્ત કરવાની વિવાદિત કાર્યવાહી કરવામાં આવી છે:—

“અનિયમિતતાઓ ૧. અમારા પી.એફ.એસ. મોબાઈલ લેબ દ્વારા ૧૪.૦૯.૨૦૦૬ના રોજ રિટેલ આઉટલેટની નિયમિત તપાસ દરમિયાન, તમારા ઉપલબ્ધ પ્રતિનિધિ શ્રી કમલેશ એચ. મેરાઈની હાજરીમાં સ્પીડનો નમૂનો લેવામાં આવ્યો હતો, જેની તપાસ કરતા તે આર.ઓ.એન. તથા વ્રાન્ડેડ ઇંધણોની કાર્યક્ષમતા કસોટીની વિશિષ્ટતાઓને પૂર્ણ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે. ૨. કંપનીના ઉત્પાદનોના જથ્થાબંધ સંગ્રહ અને વેચાણના હેતુ માટે આશરે ૫૮૧૦ ચોરસ મીટર (૬૨૫૦૦ ચોરસ ફૂટ) જેટલા સમગ્ર પરિસરનો ઉપયોગ થવો આવશ્યક હોવા છતાં, અમે નિહાળી રહ્યા છીએ કે ઉપરોક્ત પરિસરનો મોટો ભાગ, જે પ્લોટના પાછળના ભાગમાં આશરે ૨૭૫૧ ચોરસ મીટર છે, તેનો ઉપયોગ નર્સરી ચલાવવા માટે કરવામાં આવી રહ્યો છે. વધુમાં, અમારા સંબંધિત પ્લોટના દક્ષિણ ભાગમાં આશરે ૪૦૦૦ ચોરસ ફૂટ જમીનનો ઉપયોગ એક મેસર્સ દુર્ગા હોટેલ દ્વારા ‘ઢાબા’ ચલાવવા માટે કરવામાં આવી રહ્યો છે. વધુમાં, આ બાબતમાં તમે તા. ૨૨.૫.૦૧ અને ૦૯.૦૭.૦૧ના રોજ આપેલ પત્રવ્યવહાર/બાંહેધરી/સોગંદનામાનું પાલન કરવામાં પણ નિષ્ફળ ગયા છો.

૨૭. ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, આર.ઓ.એન.ના પરીક્ષણ પરિણામ તથા કાર્યક્ષમતા પરીક્ષણ નિર્ધારિત ધોરણોને અનુરૂપ ન હોવા બાબતની પ્રથમ અનિયમિતતા,

ફરજિયાત આવશ્યકતાઓનું પાલન ન કરવામાં આવતા, અરજદાર વિરુદ્ધ આધારરૂપ બની શકતી નથી. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, વિભાગીય ખંડપીઠના ચુકાદા અનુસાર, અરજદાર દ્વારા કોઈ બાહ્ય પદાર્થનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોવાનો કોઈ પુરાવો ન હોય ત્યારે આર.ઓ.એન.નું પરીક્ષણ પરિણામ નિર્ધારિત ધોરણને અનુરૂપ નથી એટલા માત્રથી ભેળસેળ સ્થાપિત થતી નથી. હકીકતમાં, એ જ સિદ્ધાંત આર.ઓ.ઈ.ના પરીક્ષણ પરિણામ માટે પણ લાગુ પડશે, કારણ કે અરજદાર દ્વારા ઉત્પાદન માં કોઈ બાહ્ય પદાર્થનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોવાનો કોઈ આક્ષેપ નથી. તેથી, જો અરજદારે પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદન સાથે ભેળસેળ કરવાની ક્રિયામાં સંલગ્ન હતો એવું કહી શકાય નહીં, તો આર.ઓ.એન. અને આર.ઓ.ઈ. માટે નિર્ધારિત ધોરણોને અનુરૂપ ન હોવાનું પરીક્ષણ પરિણામ કરાર સમાપ્ત કરવા માટે આધારરૂપ બની શકશે નહીં.

૨૮. જ્યાં સુધી આર.ઓ. પરિસરનો અન્ય હેતુઓ માટે, અર્થાત્ નર્સરી વિભાગ અને ધાબો (રેસ્ટોરન્ટ), ઉપયોગ કરવા બાબતની તથા અરજદાર દ્વારા આપવામાં આવેલ બાંહેધરીનું પાલન ન કરવા બાબતની બીજી અનિયમિતતાનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી એવું જણાય છે કે ધાબો અરજદાર દ્વારા ચલાવવામાં આવ્યો નથી તે હકીકત વિષે કોઈ વિવાદ નથી. શક્ય છે કે આર.ઓ. પરિસરમાં એવો ધાબો કોઈક દ્વારા બિનઅધિકૃત રીતે ચલાવવામાં આવ્યો હોય, પરંતુ કોઈ અન્ય વ્યક્તિના આવા બિનઅધિકૃત કૃત્ય માટે અરજદારે કરાર અથવા બાંહેધરીનો કોઈ ભંગ કર્યો હોવાનું કહી શકાય નહીં. નર્સરી વિભાગ બાબતે, અરજદાર દ્વારા આપવામાં આવેલી બાંહેધરી મુજબ, જેની એક નકલ પૃષ્ઠ ૨૯૦ પર મુકાયેલ છે, અરજદારે કંપનીના પરિસર અને તેમાં ઉપલબ્ધ સુવિધાઓનો ઉપયોગ માત્ર કંપનીના ઉત્પાદનના વેચાણ માટે જ કરવાની સંમતિ આપી હતી. તેમાં એમ જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદારે બાકીના ૨૭૫૧ ચો.મીટર વિસ્તાર પરથી તમામ વ્યવસાય અને અન્ય પ્રવૃત્તિઓ બંધ કરી દીધી હતી અને કંપનીને તે વિસ્તારનો કંપની યોગ્ય માને તે રીતે ઉપયોગ કરવા અથવા તેની બાબતમાં વ્યવહાર કરવા સંપૂર્ણ મુક્તિ હતી. તેથી, જણાવેલ ૨૭૫૧ ચો.મીટર વિસ્તાર અંગેની બાંહેધરી મુજબ, અરજદારે અગાઉથી જ જણાવ્યું હતું કે કંપની તે જનો ઉપયોગ કંપની યોગ્ય માને તે રીતે કરી શકે. પ્રતિવાદી કંપનીનો એવો કોઈ કેસ નથી કે અરજદારોએ આવી જમીન ઉપર કોઈ હકનો દાવો કર્યો હતો. તેમ છતાં, જો

જમીન નર્સરી સાથે જેવી તે તેવી જ રહી હોય, તો વધુમાં વધુ કંપની અરજદાર દ્વારા બાંહેધરીમાં સંમત થયેલ મુજબ એવી જમીનનો કબજો મેળવવા કાર્યવાહી કરી શકતી હતી. અદાલત સમક્ષ પોતાના વકીલ મારફતે અરજદારે સ્પષ્ટ શબ્દોમાં જણાવ્યું છે કે અરજદારને આવી જમીન અથવા નર્સરીની પ્રવૃત્તિમાં કોઈ હિત નથી અને તે આર.ઓ. પરિસરને વર્તમાન સમયની આવશ્યકતાઓને અનુરૂપ સુવિકસિત આર.ઓ. બનાવવાની ઇચ્છા ધરાવે છે.

૨૯. ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિમાં, જ્યારે અરજદાર પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનના ભેગસેળમાં સંલગ્ન હતો એવું કહી શકાય તેમ ન હતું, જે અરજદારના ડીલરશીપ કરારને સમાપ્ત કરવાનો મુખ્ય આધાર હતો, ત્યારે જો નીચેનો આદેશ કરવામાં આવે તો ન્યાયના હિતની પૂર્તિ થશે:—[૧] એનેક્સર-ક્યૂ ખાતે તા. ૬.૩.૨૦૧૩ નો વિવાદિત આદેશ રદ કરવામાં આવશે. [૨] અરજદારને કરાર અનુસાર પોતાના આર.ઓ. ખાતે પોતાનો વ્યવસાય ચાલુ રાખવાનો હક રહેશે. [૩] અરજદારે ૨૭૫૧ ના વિસ્તારને તાત્કાલિક ખાલી કરવો.

નર્સરી માટે ઉપયોગમાં લેવાતા હોવાનું જણાવાયેલા ચો.મી. વિશે પ્રતિવાદી કંપનીને જાણ કરવી અને પ્રતિવાદી કંપનીને આવા વિસ્તારનો ઉપયોગ કરવાની પરવાનગી આપવી.

[૪] જો પ્રતિવાદી કંપની આવી જગ્યા ઉપયોગમાં લેવા ઇચ્છતી ન હોય, તો અરજદાર વર્તમાન સમયની આવશ્યકતાઓ મુજબ આર.ઓ.નું સુવ્યવસ્થિત રીતે સંચાલન કરવા માટે જ એવી જગ્યા ઉપયોગમાં લેશે.

૩૦. ઉપરોક્ત નિર્દેશો સાથે, અરજી અમંજૂર કરવામાં આવે છે. તે અનુસાર નિયમને પૂર્ણ બનાવવામાં આવે છે.

૩૧. આ તબક્કે, પ્રતિવાદી કંપની તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલે વર્તમાન આદેશને ચાર અઠવાડિયાના ગાળામાં સ્થગિત રાખવા અને અમલમાં રોક રાખવા, અથવા વર્તમાન અરજીના નિકાલ સુધી અમલમાં રહેલો યથાવત સ્થિતિનો આદેશ ચાલુ રાખવા વિનંતી કરી હતી. જોકે, અરજદાર તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલે આવી વિનંતી અમંજૂર કરવા વિરોધ કર્યો હતો.

૩૨. કેસની હકીકતોમાં, વર્તમાન આદેશના સ્થગન માટેની વિનંતી નામંજૂર કરવામાં આવે છે. તેમ છતાં, અરજિના અંતિમ નિકાલ સુધી યથાવત્ સ્થિતિનો આદેશ અમલમાં રહ્યો હોવાથી, તે જ વધુ ચાર અઠવાડિયાની અવધિ માટે ચાલુ રહેશે.

સહી/–
(સી.એલ. સોની, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.